

The effects of the covid-19 pandemic process on the types of music that undergraduate students listen to

Covid-19 pandemi sürecinin lisans öğrencilerinin dinlediği müzik türleri üzerine etkileri

Songül Pektaş¹
Serap Yağmur İlhan²

Abstract

In this study, it is aimed to determine the effects of the Covid-19 pandemic process on the frequency of listening to music and the types of music that undergraduate students listen to. Relational Screening Method was used in the research. The universe of the research consists of all undergraduate students studying in education faculties in Turkey in the 2020-2021 academic year. The sample of the study consists of a total of 297 students studying at the Faculty of Education of Amasya University and the Faculty of Fine Arts of Kahramanmaraş Sütçü İmam University, selected by random means. The data of the research were collected online. First, the questions prepared by the researchers were processed into "Google Forms" and a survey link was created that could be shared with the students. This survey link, which was prepared later, was sent to the students via Whatsapp. As a result of the study, a total of 297 questionnaires were obtained, and these data were analyzed by percentage and graphic analysis. As a result of the research, it was determined that there was an increase in the frequency of listening to music during the pandemic process. In addition, when we look at

Özet

Bu çalışmada, Covid-19 pandemisi sürecinin lisans öğrencilerinin müzik dinleme sıklığı ve dinlediği müzik türleri üzerine etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, İlişkisel Tarama Yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de eğitim fakültelerinde öğrenim gören tüm lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Random yoluyla seçilen Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde öğrenim gören toplam 297 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri online olarak toplanmıştır. İlk olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular “Google Formlar” a işlenmiş ve öğrencilerle paylaşılacak bir anket bağlantısı oluşturulmuştur. Daha sonra hazırlanan bu anket bağlantısı, Whatsapp üzerinden öğrencilere gönderilmiştir. Çalışma sonucunda, toplam 297 anket formu elde edilmiş, elde edilen bu veriler, yüzde ve grafik analizleri ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, pandemi sürecinde müzik dinleme sıklığında artış olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca diğer

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Amasya Üniversitesi, Temel Eğitim A. B. D., Okul Öncesi Öğretmenliği, songul.pektas@amasya.edu.tr Orcid ID: 0000-0002-3824-1518

² Öğretim Görevlisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, serapyagmurilhan@ksu.edu.tr Orcid ID: 0000-0002-1383-3576

other findings, other important findings were that pop music was the most listened music genre before and during the pandemic, religious music and jazz music were the least listened music genres before and during the pandemic, and the frequency of listening to arabesque music increased during the pandemic process.

Keywords: Covid-19, Pandemic, Music, Music Types, Undergraduate Students.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

bulgulara baktığımızda, Pandemi öncesinde ve sürecinde en çok dinlenen müzik türünün pop müzik olduğu, dini müzik ve jazz müziğin pandemi öncesi ve süreci fark etmeksizin en az dinlenen müzik türleri olduğu ve arabesk müzik dinlenme sıklığında pandemi sürecinde artış olduğu dikkat çeken diğer önemli bulgular olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, Müzik, Müzik Türleri, Lisans Öğrencileri.

Giriş

Türkiye’de ilk olarak Mart 2020’ de görülmeye başlayan Covid-19 salgını ile okullarda eğitime ara verilmiş ardından uzaktan öğrenme araçları ve imkanları kullanılarak, yükseköğretim dahil eğitimin tüm kademelerinde uzaktan eğitime geçilerek öğrenmenin sürekliliği sağlanmaya çalışılmıştır (Karip, 2020: 12). Arat ve Bakan’a (2014: 368-369) göre uzaktan eğitimin, öğrenme öğretme sürecinde yaş, ortam, yöntem açısından esneklik ve çeşitlilik sunması gibi bazı faydaları olmasına karşın uzaktan eğitimde daha çok kişisel veya kanal kaynaklı, psikolojik, teknik, fiziksel uzaklıkla ilgili, zaman baskısıyla ilgili veya kesintilerle ilgili çeşitli engeller söz konusudur (Elcil, Şahiner, 2014: 26). Öğrencilerle yapılan birçok araştırma da bu engelleri doğrular niteliktedir. Örneğin, Yolcu (2020: 237) sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimlerine yer verdiği çalışmada, öğrencilerin bilgisayar, internet ve uzaktan öğrenme hazırbulunuşluklarının yeterli olmadığını, aynı zamanda öğrencilerin eğitimlerinin eksik kalacağı korkusu yaşadıklarını belirlemiştir. Yine Kürtüncü ve Kurt’un (2020: 66) üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim süreçleri üzerine yaptıkları çalışmalarında, öğrenciler, derslerin uzaktan eğitim ile yeterli olmayacağını, bunun yanında okulu uzatabileceklerini düşündüklerini belirtmişlerdir. Covid-19 pandemisi, öğrenciler açısından uzaktan eğitimin zorlu etkilerinin yanı sıra hastalığın getirdiği negatif duygu ve düşüncelerinde etkisiyle, öğrencileri psikolojik olarak olumsuz yönde etkilemiş, bu durum öğrencilerin korku, kaygı ve endişe düzeylerinin yükselmesine neden olmuştur (Doğan ve Düzcel, 2020: 741). Yaşanan bu olumsuz süreç içerisinde müzik dinlemek veya müzik yapmak dikkati başka yöne çevirerek kişinin ruh halinin değişmesine çoğu kez de düzelmesine yardımcı olmaktadır. Yani pandemi döneminde müzik kimi zaman eğlence amaçlı olmaktan çok terapötik bir role bürünmüştür denilebilir. Nisan 2020’de karantina sırasında İspanya’da gerçekleştirilen ülke çapında bir anket, psikolojik refahı iyileştirmenin bir yolu olarak müzikle ilgili katılımcıların öznel deneyimlerini değerlendirmiş, katılımcılar, çeşitli müzik etkinliklerine ayrılan zamanlarının arttığını ve müziğin rahatlamayı kolaylaştırdığını söylemişlerdir (Lange and Sun, 2021: 394). Avrupa, Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri’nden 5000’den fazla katılımcıyla yapılan kültürler arası bir ankette, katılanların yarısından fazlası, 2020 baharındaki karantina sırasında duygusal ve sosyal stres faktörleriyle başa çıkmak için müzik dinlediklerini ve müzik yaptıklarını söylemişlerdir (Lange and Sun, 2021: 394).

Müzikal aktiviteler yani müzik dinlemek ya da müzik yapmak stres yönetimine, duygusal öz-düzenlemeyi geliştirmeye, esnekliği güçlendirmeye ve sosyal ihtiyaçları karşılamaya yardımcı olabilecek, kolayca erişilebilen bir başa çıkma davranışıdır (Lange and Sun, 2021: 394). Burada mevcut pandemi yönetiminde öğrencilerin müzikle ilgili davranışlarının; müzik dinleme sıklıkları ve dinledikleri müzik türleri üzerinde etkileri olduğundan bahsedilebilir. Yu ve Yeung (2020: 154) Covid 19 pandemisinde müzik tüketicilerinin dinledikleri müzik türlerinin değişiklik gösterdiği bu bireylerin daha çok nostaljik müziğe yöneldiklerine dikkat çekmektedir. Bireylerin hayatlarında

yaşamış oldukları birtakım sosyal değişimler müzik dinleme alışkanlıkları ve tercihlerini değiştirebilmektedir (Yurga, 2017: 1). Buradan yola çıkarak ulusal literatürde, covid-19 sürecinde müzik dinleme sıklığı veya dinlenen müzik türleri üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bundan dolayı yapılan çalışmanın alan yazına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, Covid-19 pandemisi sürecinin lisans öğrencilerinin müzik dinleme sıklığı ve dinlediği müzik türleri üzerine etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Covid-19 pandemisi sürecinin lisans öğrencilerinin dinlediği müzik türleri ve müzik dinleme sıklığı üzerine etkilerinin tespit edilmesi bakımından ve özgün bir çalışma olması yönüyle önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi “Covid-19 pandemisi sürecinin lisans öğrencilerinin dinlediği müzik türleri üzerine etkileri nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur. Bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Lisans öğrencilerinin pandemiden önce müzik dinleme sıklıklarına göre dağılımı nasıldır?
- Lisans öğrencilerinin pandemi sürecinde müzik dinleme sıklıklarına göre dağılımı nasıldır?
- Lisans öğrencilerinin pandemi öncesinde hangi müzik türlerini ne sıklıkla dinledikleri konusunda dağılım nasıldır?
- Lisans öğrencilerinin pandemi sürecinde hangi müzik türlerini ne sıklıkla dinledikleri konusunda dağılım nasıldır?

Müzik ve Sağlık İlişkisi

İnsanlık tarihinden beri hastalıkların kötü ruhlar veya cinler tarafından meydana getirildiğine inanılmış dahası söylenen şarkılar, çalınan müzik, ritim aletleri ile hastalıkların bedeni terk etmelerini sağladığı, bireylerin rahatladığı düşünülmektedir (Kolbaşı, 2019: 1, Fullana, Mazzei, Vieta ve Radua, 2020: 80). Neredeyse 2500 yıldır var olan çeşitli çalgı ya da sözlü müzikle ön plana çıkan müzik terapi son yıllarda ülkemizde de ruhsal açıdan hastalara etkisi ile yeniden gündeme gelmiştir (Uyar ve Korhan, 2011: 139, Lök ve Bademli, 2016: 267). Literatürde de müzik terapi üzerine yapılan çalışmalar son zamanlarda ivme kazanmış, ortaya çıkan etkili sonuçlar akademik camianın ilgisini bu alana çekmiştir. Örneğin, Akın (2007: 168) yaptığı çalışmada, müzik terapinin mekanik ventilasyon desteğinde olan hastalarda yaygın olarak gelişen anksiyete belirtileri üzerine etkisini incelemiş ve çalışma sonucunda müzik terapinin yoğun bakım hastalarının anksiyete belirtilerini azalttığını tespit etmiştir. Trappe (2012: 133) yaptığı çalışmada, ameliyat öncesi ortamda hastalara dinletilen müziğin, hastaların kaygı düzeylerinin önemli ölçüde azalttığını ayrıca açık kalp ameliyatından sonraki süreçte de kortizol seviyelerinde pozitif yönde önemli değişikliklere yol açtığını tespit etmiştir. Ruhsal olarak birçok etkiye sahip olan müziğin duygu yoğunluğunu artırma/eksiltme veya değiştirme gibi birçok etkilerinin mevcut olduğundan bahsetmek mümkündür. Koelsch (2010: 131) müziğin, son derece güçlü duygular uyandırma yeteneğine sahip olduğundan ve müziğin duyguların başlatılması, üretilmesi, saptanması, sürdürülmesi, düzenlenmesi sonlandırılması gibi işlevlerinin olduğundan bahsetmektedir. Arlı (2015: 6) müzik terapinin psikiyatri hastalarının stres ve anksiyeteleri üzerine etkisini incelemiş ve çalışmanın sonucunda, özellikle 18 yaşından küçük hastaların müzik terapisi sonrası kaygı düzeylerinde düşüş olduğunu tespit etmiştir. Vuilleumier ve Trost (2015: 212) ise müziğin duyguları karakterize ettiği ve şekillendirdiğinden söz etmektedirler. Fancourt, Ockelford ve Belai (2014: 21) çalışmalarında, müziğin psikonöroimmünolojik yanıt üzerindeki etkisinin oldukça olumlu olduğunu vurgulamışlardır.

Müziğin etkisinin büyük olduğunun bahsedilmesi gereken alanlardan biri ise müzik ile tedavidir. Vücudun çeşitli noktalarında olan ağrının iyileştirilmesi için önemli bir tedavi yöntemi olduğunu söylenebilir. Hillecke (2005: 4) müziğin kulak çınlaması, kalp çarpıntısı kronik ağrılar gibi birtakım sağlık sorunlarına iyi geldiğini vurgulamıştır. Ölçer (2018: 7) serebral palsili çocuklarda

müzik terapi eğitiminin, yaşam aktiviteleri üzerine etkisini incelediği çalışmasının sonucunda, müzik terapinin serebral palsili çocukların günlük yaşam aktivitelerinin bilişsel alanlarında yararlı olduğu bulgusunu tespit etmiştir. Bilgiç'in (2015:12) kanser hastaları ile yaptığı çalışmada, müzik terapinin, kanser hastalarının birçok semptomlarının azalmasını sağladığı bulgusuna ulaşmıştır. Wang, Pan, Li, Ge, Zhang, Luo and Wang (2021: 1) iskemik inmeli hastalarda müzik terapi ritminin hastaların yürüme eğitimleri üzerindeki etkisini incelemişler ve çalışmanın sonucunda, müzik ritminin, iskemik inmeli hastaların yürüyüşlerini, yürüme kabiliyetlerini, alt ekstremit motor fonksiyonlarını ve denge kabiliyetini iyileştirici etkisinin olduğu bulgularına ulaşmışlardır. Balteş, Avram, Miclea, Miu (2011: 146), pek çok deney ve testlerle operatik müziğin insanlar üzerindeki psikofizyolojik etkilerini ölçmeye çalıştıkları araştırmalarında, tek başına müzik dinlemenin, pozitif duygu ve otonomik uyarılmayı ortaya çıkardığını, daha hızlı kalp atışı, daha yavaş solunum hızı sağladığını aynı zamanda müzik kaynaklı duyguların oluşumuna ve bunların fizyolojik bağıntılarına katkıda bulunduğunu ortaya koymuşlardır.

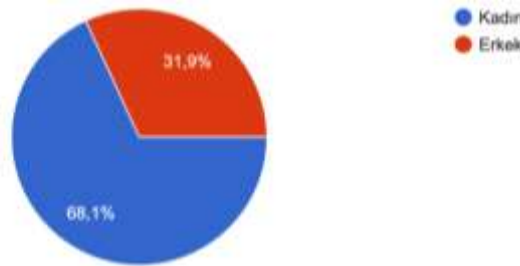
1. YÖNTEM

Araştırmada, tarama araştırmaları içerisinde yer alan nicel desenli “İlişkisel Tarama Yöntemi” kullanılmıştır. İlişkisel tarama yöntemi, bir konuya ilişkin katılımcıların, görüşlerinin ya da ilgi, beceri gibi özelliklerini belirlemeye yönelik ve genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır. Bu tür araştırmalarda değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek ve sonuçları elde etmek için istatistiksel testler kullanılarak, iki ya da daha fazla değişkenin birlikte tutarlı bir değişim gösterip göstermediğini ortaya koymak amaçlanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2011: 84).

1.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

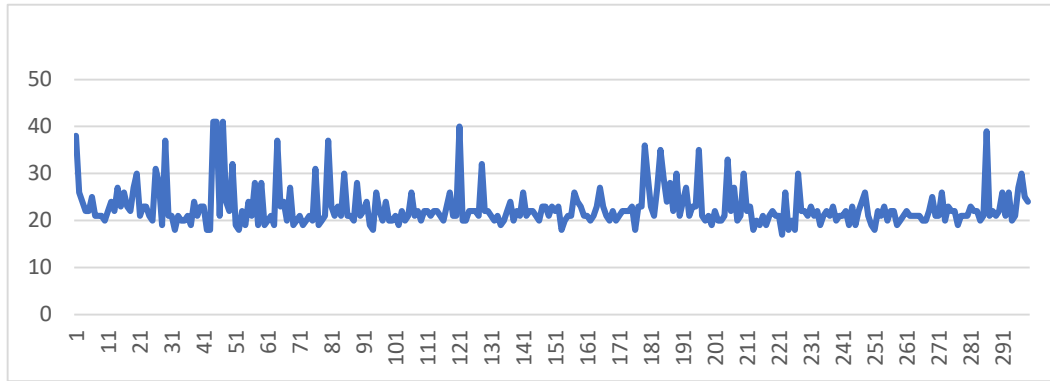
Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de eğitim fakültelerinde öğrenim gören tüm lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Random yoluyla seçilen Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Beden Eğitim Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 204 öğrenci ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü’nden 93 olmak üzere toplamda 297 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubuna ait demografik özelliklerin olduğu grafikler aşağıda verilmiştir.

Grafik 1. Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

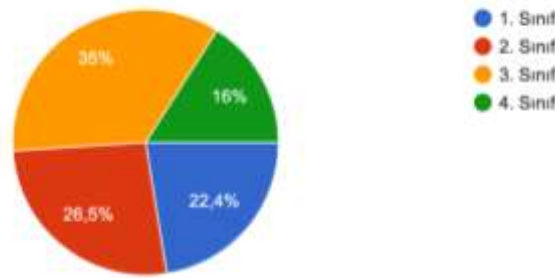
Grafik 1, incelendiğinde ankete katılan öğrenci sayısında dengeli bir dağılımın olmadığı, kadın öğrenci sayısının %68,4 erkek öğrencilerin sayısına %31,6 göre oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 2. Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde, en yüksek dağılımı 21 yaş öğrencileri, en düşük dağılımı ise 40 yaş öğrencileri oluşturmaktadır. Dikkat çeken bir diğer dağılım ise 22 yaş öğrenci grubu olmuştur.

Grafik 3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Grafik 3 incelendiğinde, genel olarak dengeli bir dağılımın olduğu görülmektedir. En yüksek dağılım %35,2 ile 3. sınıflar iken en düşük dağılım %15,7 ile 4. sınıflardır. 1. ve 2. sınıfların ise dağılımın hemen hemen %50'sini oluşturduğu tespit edilmiştir.

1.2. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veriler, Covid-19 sebebi ile online olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasına başlamadan önce Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı'nın 31.03.2021 tarihli toplantısı ile etik kurul izni alınmıştır.

İlk olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular "Google Formlar"a işlenmiş ve öğrencilerle paylaşılacak bir anket bağlantısı oluşturulmuştur. Araştırma soruları;

- Pandemiden önce ne sıklıkta müzik dinlerdiniz?
- Pandemi sürecinde ne sıklıkla müzik dinlersiniz?
- Pandemi öncesinde hangi müzik tür/türlerini ne sıklıkta dinlerdiniz? (Birden Fazla müzik türünü seçebilirsiniz.) Derecelendiriniz.
- Pandemi sürecinde hangi müzik tür/türlerini ne sıklıkta dinlersiniz? (Birden Fazla müzik türünü seçebilirsiniz.) Derecelendiriniz.

Daha sonra hazırlanan bu anket bağlantısı, gönüllülük esasına bağlı olarak Whatsapp üzerinden toplam 305 öğrenciye gönderilmiştir. Fakat 8 öğrencinin, sorular için doldurulması gerekli seçeneklerden bazılarını işaretlemediği tespit edildiği için anket formları geçersiz sayılmış ve çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışma sonucunda, toplam 297 anket formu elde edilmiştir.

1.3. Verilerin Analizi

Araştırmada betimsel analiz modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler, yüzde ve grafik analizleri ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmacılar tarafından geliştirilen online anket formunun kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla, detaylı bir alan yazın taraması yapılmış, öğrencilerin dinledikleri müzik türlerine yönelik oluşturulabilecek sorular için bir soru havuzu hazırlanmış ve uzman görüşü için Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında görev yapan öğretim üyesinin görüşüne baş vurulmuştur. İlk olarak 8 soru oluşturulmuş fakat daha sonra uzman görüşü doğrultusunda, bazı soruların birbirini tekrar eden nitelikte olduğuna karar verilmiş, anlaşılabilirlik ve içerik olarak çalışmayı en iyi ifade eden toplam 4 soruya çeşitli düzeltmelerden sonra son şekli verilerek çalışma sorularının geçerlik ve güvenirliliği sağlanmıştır.

2. BULGULAR VE YORUM

Grafik 4. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklığına Göre Dağılımı

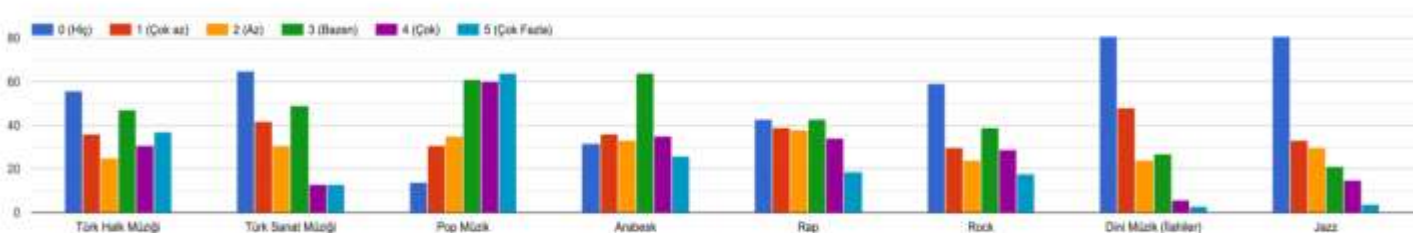
Pandemi öncesi

Pandemi Sonrası

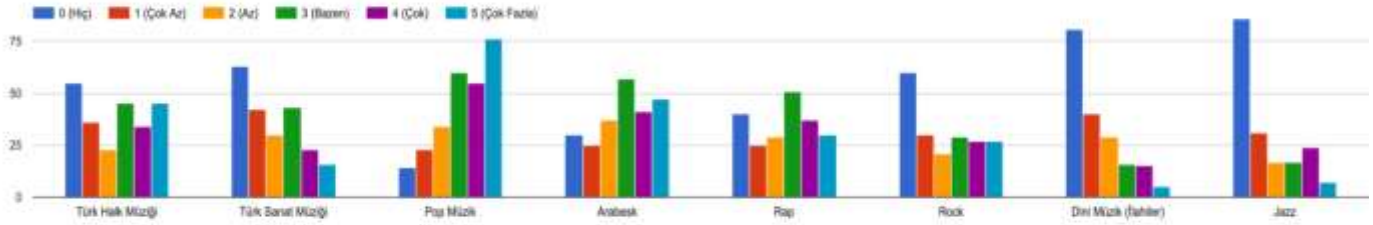

Grafik 4 incelendiğinde, genel anlamda Covid-19 sürecinde müzik dinleme sıklığında artış görülmüştür. Dağılıma baktığımızda pandemiden önce 3-5 saat müzik dinleyenler %24 oranındayken pandemi sırasında bu oranın %38'e çıktığı dolayısıyla 3-5 saat müzik dinleyenlerin sayısının %14 oranında arttığı tespit edilmiştir. Pandemi öncesine bakıldığında, %2 olan hiç müzik dinlemezdim oranının pandemi sırasında %3,4 oranına, %36 olan 0-1 saat müzik dinlerim oranının pandemi sırasında %25 oranına, %36,4 olan 1-3 saat müzik dinlerim oranının pandemi sırasında %34'e düştüğü tespit edilmiştir. Genel grafiğe bakıldığında pandemi öncesinde, hiç müzik dinlemezdim, 0-1 saat ve 1-3 saat müzik dinlerim yanıtlarının, pandemi sırasında 3-5 saat müzik dinlerim yanıtına doğru seyreden bir dağılım gösterdiği tespit edilen diğer önemli bir ayrıntıdır.

Grafik 5. Öğrencilerin Pandemi Öncesinde Dinledikleri Müzik Tür ve Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 6. Öğrencilerin Pandemi Sonrasında Dinledikleri Müzik Tür ve Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 5 ve 6 incelendiğinde en dikkat çeken sonuç, gerek pandemi öncesi gerekse pandemi sürecinde en çok dinlenen müzik türünün pop müzik olduğu sonucudur. Pandemi öncesinde ve sürecinde öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre dini müzik ve jazz müzik türünün en az dinlenen müzik türü olduğu fakat buna karşın pandemi sürecinde jazz müzik ve dini müziğin dinlenme oranının arttığı görülmüştür. Hem pandemi öncesinde hem de pandemi sürecinde Türk halk müziği türünün dağılımı incelendiğinde, benzer şekilde bir dağılım olduğu tespit edilmiştir. Arabesk müziğinde, pandemi öncesinde ve pandemi sürecinde bazen dinlerim yanıtından, çok fazla dinlerim yanıtına doğru bir dağılım göstermiştir. Hiç arabesk dinlemem yanıtını veren öğrencilerde ise azalma olduğu görülmektedir. Pandemi öncesi rap müzik türüne bazen ve az dinlerim yanıtını veren öğrencilerde ise pandemi sürecinde çok fazla dinlerim yanıtını verenlere doğru bir artışın olduğu görülmektedir. Rock müzik türünde, pandemi öncesinde çok dinlerim yanıtını verenlerin pandemi sürecinde azalmış olduğu, bunun yanında hiç dinlemem yanıtını verenlerde ise anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

3. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Lisans öğrencilerin pandemiden önce müzik dinleme sıklıklarına göre dağılımı incelendiğinde, ortalamanın daha çok bir ile üç saat arası müzik dinlediği bulgusu ortaya çıkmıştır (bkz. Grafik 4). Ortaya çıkan bu sonuç, öğrenciler için müzik dinleme alışkanlığının, günlük rutin içerisinde önemli bir yerinin olduğunu göstermektedir.

Lisans öğrencilerin pandemi sürecinde müzik dinleme sıklıklarına göre dağılımı incelendiğinde, Covid-19 pandemisi sürecinde müzik dinleme sıklığında artış görülmüştür (bkz. Grafik 4). Knobloch ve Zillman (2002: 351) bu durumu gençlerin, müzik dinlemenin kendilerini rahatlattığını ayrıca stresli zamanlarında özellikle kendilerini rahatlatmak için şarkılar dinledikleri şeklinde açıklamışlardır. Ortaya çıkan bu sonucun, müziğin terapötik etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Covid-19 pandemisi çok hızlı bir yayılım süreci göstermiştir. Bu yayılma süreci ortaya ciddi ölüm oranı ve bulaş riski çıkartmış, dolayısıyla insanlardaki stres, kaygı, panik hali artmıştır. Ülkemizde alınan ek tedbirler kapsamındaki sokağa çıkma kısıtlamaları ile ev içerisinde geçirilen daha fazla vakit paralelinde daha fazla müzik dinleme alışkanlığını da beraberinde getirmiştir diyebiliriz.

Araştırmamızın bulgularından elde edilen sonuçlar, önceden yapılan bazı araştırma sonuçlarıyla benzerlikler göstermektedir. Örneğin İspanyol vatandaşlarına yönelik yapılan bir çalışmada, karantina döneminde İspanyolların müzik dinleme sıklığının arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Cabedo-Mas, Arriaga-Sanz, Moliner-Miravet, 2021: 1). Avusturya üniversitesi öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, pandemi sürecinde öğrencilerin müzik dinlemek için ayırdıkları zamanın arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Krause, Dimmock, Rebar, Jackson, 2021: 1). Covid-19 pandemisi sırasında Brezilya'daki çocuk bakıcılarının ve çocukların müzikal davranışlarındaki değişikliklerin incelendiği çalışmada, özellikle bakıcıların Covid-19 kısıtlamalarından önceki tipik günlere kıyasla müzikle ilgili etkinliklere ayırdıkları zamanın arttığı sonucu tespit edilmiştir (Ribeiro, Braun Janzen,

Passarini, Vanzella (2021: 7). Bu bulgular, Covid-19 pandemisi sırasında öğrencilerin müzik dinleme süresinin arttığını gösteren çalışmamızın ortaya koyduğu genel eğilimle uyumludur. Fakat, bazı çalışmalar da ortaya koyduğu farklı bulgularla çalışmamızla benzerlik göstermeyebilir. Örneğin (Çakmak, 2020: 121), pandemi döneminde müzik dinleme ve icra etme pratikleri üzerine yaptığı çalışmada, pandemi sırasında müzik dinleme oranının düştüğü bulgusuna ulaşmıştır. Sağer, Özkişi, Yüceer (2020: 14) Yıldız Teknik Üniversitesi lisans öğrencilerinin pandemi döneminde müzik dinleme ve çalma durumları üzerine yapmış oldukları çalışmalarında, pandemi sürecinde müzik bölümü öğrencilerinin müzik dinleme sürelerinin azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmamızın aksine pandemi sırasında müzik dinleme oranında azalma görülen araştırma sonuçları mevcut olsa da genel olarak çalışmaların sonuçlarına göre pandemi döneminde müzik dinleme sıklığının arttığı söylenebilir.

Araştırmada lisans öğrencilerinin pandemi öncesinde en çok dinledikleri müzik türünün pop müzik olduğu tespit edilmiştir (bkz. Grafik 5). Ortaya çıkan bulgudan hareketle pop müzik, özellikle genç yaş için kolay anlaşılır, sanatsal müzik anlayışından uzak ve en önemlisi daha çok eğlence amaçlı dinlenen müzik türü olması bakımından en çok dinlenen müzik türü olma özelliğindedir. Literatürde çalışma sonucumuzu destekleyen birçok çalışmaya rastlamaktayız. Örneğin Oter'in (2011: 64) eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde eğitim alan müzik öğretmeni adayları ile yaptığı çalışması sonucunda ortaya çıkan öğrencilerin, büyük bir kısmının popüler müziği sıklıkla dinledikleri ve popüler müzik konserlerini takip ettikleri bulgusu çalışmanın bulgusuna paralellik göstermektedir. Ertenli'nin (2014: 4) ortaokul öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri üzerine yaptığı çalışmanın bulguları elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir. Yurga (2017: 5) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada en çok dinlenen müzik türünün pop müzik olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Angı (2012: 3) yine lise öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada, öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türünün pop müzik olduğu sonucuna ulaşmıştır. Güven (2017: 1247) lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türü üzerine yaptığı çalışmada, öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türünün pop müzik olduğu bulgusu çalışmamızın bulgusunu destekler niteliktedir. Çalışma bulgularını destekler nitelikteki bir diğer çalışmalar ise Kurul'un (2020: 37) lisans öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerine göre duygu regülasyonu ve başa çıkma üzerine yaptığı çalışmasıdır. Soysal, Soysal ve Balcı (2021: 3063) tarafından öğrencilerinin ruhsal durum algıları ile dinledikleri müzik türü üzerine yaptıkları çalışmada, gençlerin en çok dinledikleri müzik türlerinin başında pop müziğin geldiği bulgusu ortaya çıkmıştır. Son olarak, Yağışan'ın (2013: 103) üniversite öğrencilerinin müzik tercihleri ve saldırganlıkları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, öğrencilerin en çok dinlediği müzik türü pop müzik olmuştur. Buna karşın Araştırma bulgularından farklılık gösteren çalışmalara rastlamak da mümkündür. Örneğin, Toprak, Küçük ve Koçak (2021: 2376) tarafından yetişkinlerin müzik dinleme tercihlerine yönelik yapılan bir çalışmada en çok dinlenen müzik türü Türk halk müziği olmuştur.

Araştırmada dini müzik ve jazz müziğin pandemi öncesi ve süreci fark etmeksizin en az dinlenen müzik türleri olduğu tespit edilmiştir. (bkz. Grafik 5-6). Fakat buna karşın, pandemi sürecinde jazz müzik ve dini müziğin dinlenme oranının pandemi sürecinde arttığı dikkat çeken başka bir bulgu olmuştur. (bkz. Grafik 6). Bu durumun, pandemi sürecinde insanların yaşadığı ölüm, yakınlarını kaybetme, yalnız kalma korkusu gibi travmatik nedenlerden kaynaklandığı söylenebilir. Dinlenen dini müzik, insanları ruhen rahatlatmış, insanlara akla gelen bu kötü düşüncelerle baş edebilme gücü vermiştir. Kolbaşı'nın (2019: 2) anksiyete düzeyi yüksek üniversite öğrencilerinin dinledikleri sufi müziğin rahatlatıcı etkisi üzerine yaptığı çalışmanın pozitif sonuçları da elde edilen bu bulguları destekler niteliktedir. Pandemi öncesinde ve sürecinde bazen dinlenen arabesk müzik türünde pandemi sürecinde artış gözlenmiştir. Ortaya çıkan bu durumu, pandeminin getirmiş olduğu özellikle ekonomik sıkıntılar ve paralelinde ortaya çıkan ruhsal problemler ile ilişkilendirmek mümkündür. Arabesk müzik dinleyicilerinin çoğunluğunun şehir hayatının sorunlarıyla mücadele eden insanlardan olduğu aşikardır dolayısıyla bu doğrultuda arabesk müzikte, onu dinleyen kesimin duygularını, düşüncelerini hüznlerini, çaresizliklerini kimi zaman da

ümitlerini dile getiren çeşitli ifadelerin olduğu görülmüştür. Bu yüzden arabesk müzikte söz, çoğu kez müziğin önüne geçebilmekte ve insanlar şarkıyı sırf sözleri için dinleyebilmektedir (Güngör, 1993: 52). Bunun nedeni, dinledikleri şarkılardaki sözler, kimi zaman yalnızlıklarını, kimi zaman teselliye ya da hayata karşı haykırışlarını içermektedir. Bu yönüyle arabesk müzik, insanların içindeki sıkıntılarını, anlatamadıklarını dışa vurma olanağı vermektedir (Güngör, 1993: 183). Covid-19 pandemisi ülkemizde birçok insanın işsiz kalmasına ya da ekonomik yönden çok ciddi zarara uğramasına neden olmuştur. Ekonomik sıkıntılar ev içerisindeki huzuru da etkilemiş ve bu kısır döngü birçok evde kendisini hem sağlık hem sosyal hem de ekonomik olarak göstermiştir. Lisans öğrencilerinin birçoğu aile bütçesine destek olmak için çalışmak zorunda kalmıştır. Öğrenciler için oldukça zorlayıcı ve yıpratıcı olduğu aşikâr olan bu süreçte, arabesk müziğe olan eğilimin tamamen ekonomik ve sosyal nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bozkurt (2015: 5) ortaokul öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerini incelediği çalışmasında, öğrencilerin üzüntü duygusunda en çok arabesk türünü dinledikleri bulgusu çalışma sonucunu destekler niteliktedir. Uluçay (2018: 151) lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerini incelediği çalışmasında, arabesk müziği dinleyen öğrencilerin umutsuzluk ögesini yoğun olarak yaşadığı sonucu araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın sonuçları ışığında, Üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bu araştırmanın çalışma grubu sayısı artırılarak, öğrencilerin dinledikleri müzik türleri genişletilebilir. Müzik dinlemenin insanlar üzerindeki kalıcı olumlu etkisi düşünüldüğünde, pandemi sürecinde müzik dinleme oranının da artması ile öğrenciler için müzik dinleme aktivitelerine yönelik üniversite bünyesinde sosyal kulüpler iş birliği ile çeşitli müzikal etkinliklerin planlanması önerilebilir.

Kaynakça

- Akın, E. (2007). *Mekanik ventilatör desteğinde olan hastalarda müzik terapinin anksiyetenin fizyolojik belirtilerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Angı, E. Ç. (2012). *Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arat, T. & Bakan, Ö. (2014). Uzaktan eğitim ve uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 363-374.
- Arlı, K. (2015). *Stres ve anksiyete için alternatif ve tamamlayıcı bir model olarak müzik terapi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Balteş, F. R., Avram, J., Miclea, M., & Miu, A. C. (2011). Emotions induced by operatic music: Psychophysiological effects of music, plot, and acting: A scientist's tribute to Maria Callas. *Brain and cognition*, 76(1), 146-157.
- Bilgiç, Ş. (2015). *Kemoterapi uygulanan hastalarda müzik terapinin kemoterapi semptomları ve konfor düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bozkurt, S. S. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cabedo-Mas, A., Arriaga-Sanz, C., & Moliner-Miravet, L. (2021). Uses and perceptions of music in times of COVID-19: a Spanish population survey. *Frontiers in psychology*, 11, 1-13.
- Çakmak, S., (2020). An evaluation on music listening and performance practices in the pandemic period (during the Covid-19 outbreak). *Kültür Evreni Universe Culture*, 40(12), 90-123.

- Doğan, M. M., & Düzel, B. (2020). Covid-19 özelinde korku-kaygı düzeyleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 739-752.
- Elcil, Ş. & Şahiner, D. S. (2014). Uzaktan eğitimde iletişimsel engeller. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 6 (1), 21-33.
- Ertenli, İ. (2014). *Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan müzik türlerini dinleme durumlarına ve programın müzik türü tercihleri üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri (Çankaya İlçesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fancourt, D., Ockelford, A., & Belai, A. (2014). The psychoneuroimmunological effects of music: A systematic review and a new model. *Brain, behavior, and immunity*, 36, 15-26.
- Fullana, M. A., Hidalgo-Mazzei, D., Vieta, E., & Radua, J. (2020). Coping behaviors associated with decreased anxiety and depressive symptoms during the Covid-19 pandemic and lockdown. *Journal of Affective Disorders*, 275, 80-81.
- Güngör, N. (1993). *Arabesk Sosyokültürel Açıdan Arabesk Müzik*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Güven, E. (2017). Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile dinledikleri müzik türü arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 16(3), 1247-1261.
- İpek, D., Aydın, G., Çelikdemir, K., Celep, N., & Sunar, S. (2020). *Covid-19 Sürecinde Eğitim: Uzaktan Öğrenme, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. E, Karip (Ed.), Türk Eğitim Derneği, Ankara. 1-165.
- [Knobloch](#), S., & [Zillmann](#), D. (2002). Mood Management via the Digital Jukebox. *Journal of Communication*, 52(2), 351–366.
- Koelsch, S. (2010). Towards a neural basis of music-evoked emotions. *Trends in cognitive sciences*, 14(3), 131-137.
- Kolbaşı, G. (2019). *Anksiyete düzeyi yüksek bireylerde sufi müzik ve gregoryan müziğin rahatlama üzerine etkilerinin karşılaştırılması*. Uzmanlık Tezi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı. Bursa.
- Krause, A. E., Dimmock, J., Rebar, A. L., & Jackson, B. (2021). Music listening predicted improved life satisfaction in university students during early stages of the Covid-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-9.
- Kurul, S. M. (2020). *Üniversite öğrencilerini dinledikleri müzik türüne göre duygu regülasyonu ve başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Kürtüncü, M. & Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Covid-19 Özel Sayısı 2*, 66-77.
- Lange, K. W., & Sun, Y. (2021). Music, health and Covid-19. *Irish Medical Journal* 114(6), 394.
- Lök, N., & Bademli, K. (2016). Alzheimer hastalarında müzik terapinin etkinliği: Sistemik derleme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(3), 266-274.
- Oter, K. (2011). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin popüler müziğe yaklaşımları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Ölçer, G. (2018). *Serebral palsili çocuklarda nörolojik müzik terapi eğitiminin yaşam kalitesi, katılım ve günlük yaşam aktiviteleri üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ribeiro, F. S., Janzen, T. B., Passarini, L., & Vanzella, P. (2021). Exploring changes in musical behaviors of caregivers and children in social distancing during the Covid-19 outbreak. *Frontiers in psychology*, 12, 1-12.
- Sağır, T., Özkişi, G. Z., & Yüceer, E. M. (2020). Covid-19 pandemi sürecinin müzik dinleme ve icra pratiklerine etkileri: Yıldız Teknik Üniversitesi lisans öğrencileri örneği. *Müzik ve Sahne Sanatları Dergisi*, 4, 1-17.
- Soysal, G., Soysal, F., Balcı, E. (2021). Meslek yüksek okulu öğrencilerinin ruhsal durum algıları ile müzik tercihlerinin incelenmesi. *Rast Müzikoloji Dergisi* 9(3), 3063-3084.

- Toprak, Ö., Küçük, O. ve Koçak, M.C. (2021). Medya ve benzeşme bağlamında tercih edilen müzik türleri üzerine bir araştırma. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(74), 2368-2379.
- Trappe, H. J. (2012). Music and medicine: The effects of music on the human being. *Applied Cardiopulmonary Pathophysiology*, 16(2), 133-142.
- Uluçay, T. (2018). Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin şiddet eğilimlerine etkisi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* 41, 135-153.
- Uyar, M., & Korhan, E. A. (2011). Yoğun bakım hastalarında müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi. *Ağrı*, 23(4), 139-146.
- Vuilleumier, P., & Trost, W. (2015). Music and emotions: from enchantment to entrainment. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1337(1), 212-222.
- Yağışan, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin müzik tercihleri ve saldırganlıkla ilişkisi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 96-113.
- Yeung, T., & Yu, C. (2020). Did the covid-19 pandemic trigger nostalgia? evidence of music consumption on spotify. *Covid Economics*, 44, 154-185.
- Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250.
- Yurga, M. C. (2017). *Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin duyu durumlarına göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Wang, Y., Pan, W., Li, F., Ge, J., Zhang, X., Luo, X. and Wang, Y. (2021). Effect of rhythm of music therapy on gait in patients with stroke. *Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases*, 30(3), 1-7.

Extended English Summary

With the Covid-19 epidemic, which started to be seen in Turkey for the first time in March 2020, education was interrupted in schools, and then by using distance learning tools and opportunities, distance education was tried to be ensured by switching to distance education at all levels of education, including higher education (Karip, 2020: 12). In addition to the difficult effects of distance education for students, the Covid-19 pandemic has negatively affected students psychologically, with the effect of negative emotions and thoughts brought by the disease, and this has caused students' fear, anxiety and anxiety levels to increase (Doğan and Düznel, 2020: 741). In this negative process, listening to music or making music helps to change the mood of the person, and often helps to improve by diverting attention. In other words, it can be said that during the pandemic period, music has sometimes taken on a therapeutic role rather than entertainment. A nationwide survey conducted in Spain during quarantine in April 2020 evaluated participants' subjective experiences of music as a way to improve psychological well-being, with participants saying that their time spent on various musical activities increased and music facilitated relaxation (Lange and Sun, 2021: 394). In a cross-cultural survey of more than 5000 respondents from Europe, India and the United States, more than half of respondents said they listened to and made music to cope with emotional and social stressors during the quarantine in spring 2020 (Lange and Sun, 2021: 394). It draws attention that these individuals, whose types of music they listen to change during the Covid 19 pandemic, tend to prefer nostalgic music. Some social changes that individuals have experienced in their lives can change their music listening habits and preferences (Yurga, 2017: 1).

In this study, it is aimed to determine the effects of the Covid-19 pandemic process on the frequency of listening to music and the types of music that undergraduate students listen to. Relational Screening Method was used in the research. The universe of the research consists of all undergraduate students studying at education faculties in Turkey in the 2020-2021 academic year. The sample of the research is Amasya University Education Faculty Preschool Teaching, Classroom Teaching, Physical Education Teaching, Mathematics Teaching, Turkish Language Teaching, Psychological Counseling and Guidance Teaching, Social Studies Teaching, Science Teaching, English Teaching, Physical Education Teaching departments. It consists of 204 students and 93

students from Kahramanmaraş Sütçü İmam University Fine Arts Faculty Music Department, a total of 297 students. The data of the research were collected online. First, the questions prepared by the researchers were processed into "Google Forms" and a survey link was created that could be shared with the students. This survey link, which was prepared later, was sent to the students via Whatsapp.

As a result of the study, a total of 297 questionnaires were obtained, and these data were analyzed by percentage and graphic analysis. As a result of the research, there has been an increase in the frequency of listening to music during the Covid-19 process in general. When we look at the distribution, it was determined that while the rate of those who listened to music for 3-5 hours was 24%, this rate increased to 38% during the pandemic, so the number of those who listened to music for 3-5 hours increased by 14%. When we look at the pre-pandemic, the rate of 2% I would not listen to music during the pandemic is 3.4%, the rate of listening to music for 0-1 hours, which is 36%, is 25% during the pandemic, and the rate of listening to music for 1-3 hours, which is 36.4%, is % during the pandemic. It was determined that it decreased to 34. Looking at the general graph, another important detail is that before the pandemic, I don't listen to music, I listen to music for 0-1 hours and 1-3 hours, shows a distribution towards the response of 3-5 hours during the pandemic. When the results of the research are examined, the most striking result is that pop music is the most listened music genre both before and during the pandemic.

According to the answers given by the students before and during the pandemic, it was observed that religious music and jazz music genre were the least listened to music genres, but on the other hand, the rate of listening to jazz music and religious music increased during the pandemic process. When the distribution of Turkish folk music genre was examined both before and during the pandemic, it was determined that there was a similar distribution. In arabesque music, it showed a distribution from the answer I sometimes listen to before and during the pandemic, to the answer I listen to too much. It is seen that there is a decrease in the students who answered that I never listen to arabesque. It is seen that there is an increase in students who give the answer that I listen to rap music sometimes or less before the pandemic, towards those who give the answer that I listen too much during the pandemic process. In the rock music genre, it was determined that those who gave the answer I listen a lot before the pandemic decreased during the pandemic process, and there was no significant difference in those who gave the answer I never listen. In the light of the results of the research, the number of study groups of this research for university students can be increased, and the types of music that students listen to can be expanded. Considering the permanent positive effect of listening to music on people, with the increase in the rate of listening to music during the pandemic process, it can be recommended to plan various musical activities for students in cooperation with social clubs within the university for music listening activities.